

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4214
Tarih : 20.11.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 20/11/2019
Sayı: -120.10-E.00000568631

0000568631

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adil, eşitlikçi, şeffaf bir toplumsal dönüşüme katkı sunmak açısından Eşbaşkanlık sisteminin sadece siyasi partilerde değil, yerel yönetimlerde, siyasi partilerin yerel birimlerinde de hayata geçirilmesi, eşbaşkanlık sistemine karşı çıkarılan engellerin ortadan kaldırılması, belediyelere kayyum atamalarına gerekçe olarak gösterilmesinin nedenleri, eşbaşkanlık sisteminin topluma daha etkili anlatılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Fatma KURTULAN

Mersin Milletvekili

HDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Cinsiyet temsiliyetinin eşitsizliği beraberinde adaletten, demokrasiden, birlikte yaşamdan uzaklaştırmayı getirmiş, karar alma süreçleri ve sonuçlarının, bütün muhatapların çıkarından uzak, tek boyutlu bir hal almasına sebebiyet vermiştir. Bu olgu toplumsal yaşamın getirilerinden olan yönetim alanlarında kendini yoğunca hissettirmektedir. Gerek merkezi yönetimde gerekse de yerel yönetimlerde eşit temsiliyet yoksunluğu, yalnızca bir cinsiyetin çıkarına işleyen bir mekanizmaya dönüşmüş, kadınların karar alma sürecinin dışında bırakılması, toplumun yarısının yok sayılmasına yol açmıştır. Kadınların bu gidişat karşısında tarih boyunca verdikleri mücadelelerle çeşitli kazanımlar elde etmiş, eşbaşkanlık sisteminin dünyada görünür bir sistem olması sağlanmış, özellikle Türkiye’de de kadınların verdiği mücadele eşbaşkanlık sisteminin siyasete dahil olmasını sağlamıştır.

Eşbaşkanlık Sisteminin gelişimi, kadınların örgütlü mücadelesi ile cinsiyet kotaları şeklinde başlamış, eş temsiliyetle sürmüştür. 1999 yerel seçimlerinde HADEP ile 3, 2004’te DTP ile 9, 2009’da DTP ile 15 belediyede kadınlar başkan olarak seçilmiştir. 30 Kasım 2010’da BDP’de bulunan tek büyükşehir belediyesi olan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine eşbaşkanlık sistemini getirmiştir.

Kadınların eşit temsiliyet için verdikleri mücadele resmiyette de bir kazanıma dönüşmüş, 2 Mart 2014’te Siyasi Partiler Yasası’na “Siyasi partiler, tüzüklerinde yer almak ve iki kişiden fazla olmamak kaydıyla eş genel başkanlık sistemini uygulayabilirler. Eş genel başkanlar, bu kanunda genel başkan için öngörülen hükümlere tabidir” hükmü eklenmiş, ardından BDP de tüzüğüne eşbaşkanlık maddesini koymuştur.

Türkiye yerel yönetimler tarihinde kadınlar açısından 2014 yerel seçimleri BDP’nin kotadan eş temsiliyete geçmesiyle adeta dönüm noktası olmuştur. BDP’nin 2014 yerel seçimlerine eşbaşkanlık sistemi ile girme kararı almasıyla bir kadın ve bir erkek aday olarak gösterilmiştir. Siyasi partilerde kanunlaşan eş başkanlık sisteminin yerel yönetimlerde henüz kanunlaşmaması nedeniyle adaylardan biri belediye meclisinde birinci sırada aday gösterilmiştir. Türkiye tarihinde en yüksek kadın belediye başkanı sayısına BDP’nin bu uygulaması ile ulaşılmış, seçimlerde 106 belediye kazanan BDP’nin 96 belediyesinde belediye meclis kararları ve yönetmeliklerle ile eşbaşkanlık sistemine geçilmiş ve böylece 96 kadın, belediye eşbaşkanı olarak göreve başlamıştır.

0000568631

2019 seçimleri sürecinde partimiz seçimlere eşbaşkanlık sistemi ile girileceğini dekl ve eşbaşkanlık esası ile aday göstermiştir. 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde HDP'nin kazandığı 65 belediyeden 56'sının kadın belediye eşbaşkanı olarak seçilmiştir.

Ancak 19 Ağustos 2019'da Diyarbakır, Van ve Mardin büyükşehir belediyelerine aynı zamanda kayyumlar atanmış, eşbaşkanlık sistemi adeta suç gibi kayyumlara gerekçe gösterilmiştir. Yine 20 Kasım 2019 tarihine kadar 24 belediyeye kayyum atanmış, 48 belediye eşbaşkanı görevden uzaklaştırılmış, 8'i kadın olmak üzere 14 belediye eşbaşkanı tutuklanmıştır. Halen Suruç Belediye Başkanı Hatice Çevik, Savur Belediye Başkanı Gülistan Öncü, Derik Belediye Başkanı Mülkiye Esmez ve Mazıdağı Belediye Başkanı Nalan Özaydın olmak üzere 4 kadın belediye eşbaşkanı gözaltında tutulmaktadır. Eşbaşkanlık sistemi kadın mücadelesinin geldiği aşamanın göstergesidir. Partimizin, yerel yönetimlerde de eşbaşkanlık sisteminin uygulanması amacıyla verdiği kanun teklifleri mevcuttur. Sadece siyasi partilerde değil, yerel yönetimlerde, siyasi partilerin yerel birimlerinde de hayata geçirilmesi adil, eşitlikçi, şeffaf bir toplumsal dönüşüme katkı sunmak açısından elzemdir. Bu bağlamda, eşbaşkanlık sistemine karşı çıkarılan engellerin ortadan kaldırılması, belediyelere kayyum atamalarına gerekçe olarak gösterilmesinin nedenleri, eşbaşkanlık sisteminin topluma daha etkili anlatılması açısından bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.